

AAB-001-001624

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) (CBCS) Examination

March / April – 2016

Gujarati : Paper - XIX

(સાહિત્યના સિદ્ધાંતો - ૨)

(New & Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001624

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) વિભાગ ૧ માં કુલ ૨૦ M.C.Q. પ્રશ્નો છે.

(૨) વિભાગ ૨ માં કુલ ચાર પ્રશ્નો છે.

(૩) બંને વિભાગનાં જવાબ ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.

વિભાગ - ૧

૧ M.C.Q. (યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.)

૨૦

(૧) મેથ્યુ આર્નલ્ડ કોને કાવ્યનું મુખ્ય પ્રયોજન ગણાવે છે ?

(A) જીવનની સમીક્ષા

(B) અર્થ

(C) યશ

(D) આનંદ

(૨) મમ્મટે કાવ્યના કેટલા પ્રયોજનો ગણાવ્યા છે ?

(A) છ

(B) ચાર

(C) પાંચ

(D) સાત

(૩) ‘કાવ્ય યશ માટે’ આ પ્રયોજન કોના પક્ષે છે.

(A) ભાવક પક્ષે

(B) કવિ પક્ષે

(C) ઉભય પક્ષે

(D) એકેય નહીં

(૪) સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રીઓએ કાવ્ય હેતુમાં કોને પાયાનું સ્થાન આપ્યું છે ?

(A) નિપુણતા

(B) શક્તિ/પ્રતિભા

(C) અભ્યાસ

(D) એકેય નહીં

- (૫) મમ્મટે કાવ્યના પ્રયોજનની ચર્ચા કયા ગ્રંથમાં કરી છે ?
- (A) કાવ્યાદેશ (B) કાવ્યહેત
- (C) કાવ્ય પ્રકાશ (D) કાવ્ય પ્રયોજન
- (૬) કાવ્ય નિર્માણ માટે શું અનિવાર્ય છે ?
- (A) અભ્યાસ (B) નિપુણતા
- (C) પ્રતિભા (D) વિદ્વતા
- (૭) શક્તિ-પ્રતિભાને કોલરીજ કયા નામથી ઓળખાવે છે ?
- (A) કલ્પના (B) તરંગ
- (C) વિધાયક વિચાર (D) વિધાયક કલ્પના
- (૮) મનોગત અભિવ્યક્તિને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
- (A) અતિનિધાન (B) પ્રત્યાયયન
- (C) અનુભુતી (D) અનુભૂતિ
- (૯) સાહિત્ય અને સમાસનો પરસ્પરનો સંબંધ કેવો છે ?
- (A) આદાન-પ્રદાનનો (B) આવાગમનનો
- (C) અવગમનનો (D) એકેય નહીં
- (૧૦) સુધારકયુગીન સાહિત્ય મુખ્યત્વે કેવું હતું ?
- (A) સમાજ સુધારાનું (B) શિક્ષણ સુધારાનું
- (C) વ્યક્તિ સુધારાનું (D) ધર્મ સુધારાનું
- (૧૧) કલાનું મૂલ્યાંકન કોના આધારે થવું જોઈએ ?
- (A) સમાજના માપદંડથી (B) કલાના માપદંડથી
- (C) ધર્મના માપદંડથી (D) નીતિના માપદંડથી
- (૧૨) ‘કવિતાને કવિતા ઉપરાંત કોઈ ધ્યેય નથી’ આવું વિધાન કોણે કર્યું છે ?
- (A) કાકા સાહેબ (B) મેથ્યુ આર્નલ્ડ
- (C) પ્લોટો (D) બોહ્લેર
- (૧૩) ‘નીતિ એ કલાની વિષકન્યા છે’ આ વિધાન કોનું છે ?
- (A) કનૈયાલાલ મુનશી (B) ઉમાશંકર જોશી
- (C) સુરેશ જોષી (D) નવલરામ પંડ્યા

(૧૪) કવિને સર્જનમાં ઉપકારક બનતી પ્રતિભા કઈ છે ?

(A) ભાવચિત્રી પ્રતિભા	(B) કારચિત્રી પ્રતિભા
(C) ભાવન પ્રતિભા	(D) એકેય નહીં

(૧૫) કયો ભાવક ઉત્તમ વિવેચક બની શકે ?

(A) તત્વાભિનિવેશી	(B) હૃદયભાવક
(C) ગૂઢભાવક	(D) વાફ્ભાવક

(૧૬) વિવેચનનું પ્રાથમિક પ્રયોજન કયું ?

(A) સાંસ્કૃતિક પ્રગતિ	(B) સાહિત્યનું મૂલ્યાંકન
(C) આત્માભિવ્યક્તિ	(D) સાહિત્યની વ્યાખ્યા - વિવરણ

(૧૭) અનંતરાય રાવળના મતે વિવેચકમાં કયા ચાર ગુણ આવશ્યક છે ?

(A) સહૃદયતા, સૌંદર્યદ્રષ્ટિ, વ્યુત્પત્તિ, સત્યનિષ્ઠા
(B) લાગણીશીલતા, નિરૂપતા, વિવેક, બહુશ્રુતતા
(C) વિવેક, ન્યાય, સહૃદયતા, નિરૂપતા
(D) એકેય નહીં

(૧૮) 'પ્રત્યાયન નહિ તો સાહિત્ય નહીં' આવું વિધાન કોણે કર્યું છે ?

(A) મેથ્યુ આર્નલ્ડ	(B) સીન.ઓ. કેસી
(C) એરિસ્ટોટલ	(D) પ્રો. એબર કોમ્બી

(૧૯) સર્જક પોતાને થયેલ અનુભવ કૃતિમાં વ્યક્ત કરે ત્યારે સર્જક પક્ષે સર્જકના શબ્દો સર્જકના અનુભવને શું કહે છે ?

(A) પ્રતિનિધાન	(B) અનુભૂતિ
(C) અભિવ્યક્તિ	(D) પ્રત્યાયન

(૨૦) બ્રુચેન્ટએ વિવેચનના મુખ્ય ત્રણ કાર્યો કયા કયા બતાવ્યા છે ?

(A) અર્થનું સ્પષ્ટીકરણ, વર્ગીકરણ અને નિર્ણય
(B) અવલોકન, મૂલ્યાંકન, સમીક્ષા
(C) વર્ગીકરણ, વિવરણ, મૂલ્યાંકન
(D) નિર્ણય, અર્થઘટન, અવલોકન

વિભાગ - ૨

૨ સાહિત્યના વિવિધ પ્રયોજનની ચર્ચા કરી શ્રેષ્ઠ પ્રયોજન કોને માનવામાં આવે છે? ચર્ચો. ૧૦

અથવા

૨ સર્જન પ્રક્રિયામાં અનુભૂતિનું સાહિત્યમાં કેવી રીતે રૂપાંતર થાય છે. વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૦

૩ વિવેચન એટલે શું? તેના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. ૧૦

અથવા

૩ સાહિત્યમાં પ્રત્યાયનની અનિવાર્યતા ચર્ચો. ૧૦

૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) ૮

(૧) સાહિત્ય અને ધર્મ.

(૨) સાહિત્ય અને સમાજ.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) ૮

(૧) વિવેચનની પદ્ધતિઓ.

(૨) વિવેચકના ગુણો.

૫ ટૂંક ઉત્તરો આપો. (કોઈ પણ બે) ૧૪

(૧) વિવેચનનું કાર્યક્ષેત્ર વિગતે ચર્ચો.

(૨) ભાવન અને વિવેચન વિશે લખો.

(૩) વિવેચન અનિવાર્ય કે ઉપયોગી? ચર્ચો.

(૪) સાહિત્ય અને નીતિ વિશે નોંધ લખો.